

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Sint-Pieters-Leeuw

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	4771
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Francis VAN ROMPAEY
adres		Arthur Quintusstraat 45 - 1600 SINT-PIETERS-LEEUEW
telefoon		02-377.16.29
fax		02-331.41.43
e-mail		sintlutgardisschool@fulladsl.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	962407 - Vrije Basisschool Sint-Lutgardis te SINT-PIETERS-LEEUEW
adres		Arthur Quintusstraat 45 - 1600 SINT-PIETERS-LEEUEW
	Scholengemeenschap	122226 - Kath.Basisscholen Sint-Pieters-Leeuw te SINT-PIETERS-LEEUEW
adres		Jules Sermonstraat 15 - 1600 SINT-PIETERS-LEEUEW
	CLB	114827 - Vrij CLB Halle te HALLE
adres		Ninoofsesteenweg 7 - 1500 HALLE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/03/2011, 15/03/2011, 17/03/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	06/04/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Lieve Leconte
	Teamleden	Leen willems
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
4.4 Lager onderwijs: muzische vorming	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	11
5.4 Welzijn	11
5.5 Curriculum	11
5.6 Begeleiding	11
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
7.1 Wat doet de school goed?	15
7.2 Wat kan de school verbeteren?	15
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De vrije basisschool Sint-Lutgardis ligt in Sint-Pieters-Leeuw, een gemeente aan de rand van Brussel. De omgeving van de school wordt gekenmerkt door een groeiende anders- en Franstalige populatie. Daarnaast heeft de school een betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden. Ondanks deze **context- en inputkenmerken** beschikt de school over een beperkt aantal uren in het kader van het gelijke onderwijskansenbeleid en de rand- en taalondersteuning. Dit veroorzaakt een spanningsveld tussen het voeren van een gelijkekansenbeleid en het behouden van een kwaliteitsvol studiepeil, conform de verwachtingen in de eindtermen en het leerplan. Enerzijds duiden de schoolloopbaangegevens op een stijgende leerachterstand in de eerste graad van het lager onderwijs. Anderzijds illustreren de resultaten op het einde van het lager onderwijs en de gegevens uit het vervolgonderwijs, het rendement van de schoolwerking. De voorbije schooljaren traden een aantal directie- en coördinatorenwissels op. Ook dit gegeven beïnvloedt de implementatie van een aantal processen die noodzakelijk zijn om de ontwikkelingsdoelen na te streven, de eindtermen te bereiken en de leerplannen te realiseren. De school werkt samen met een aantal scholen uit de scholengemeenschap en met de begeleidingsdiensten om haar onderwijskundige beleid te versterken.

Om te beoordelen of de school voldoet aan de **erkenningsvoorwaarden**, onderzocht de inspectie de leergebieden **Nederlands en muzische vorming** in het kleuter- en het lager onderwijs.

In **het kleuteronderwijs** worden de ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelen voor het **leergebied Nederlands** onvoldoende nagestreefd. De realisatie van het leerplan vertrekt te weinig vanuit een gelijkgerichte visie afgestemd op de specifieke doelgroep en te weinig vanuit een duidelijke systematiek en leerinhoudelijke afspraken. Er zijn richtlijnen om vanaf dit schooljaar een handleiding van de eigen onderwijskoepel te hanteren voor de organisatie van het activiteitenaanbod. Hoewel een aantal waardevolle aanzetten, missen de voorgelegde documenten een duidelijke relatie met dit aangeboden referentiekader en met het leerplan. De huidige planning biedt geen garantie voor een volledige, evenwichtige en graduele benadering van alle domeinen binnen dit leergebied. Het taalvaardigheidsonderwijs is terecht een blijvende schoolprioriteit wegens de toenemende instroom van taalzwakke kinderen. Door een gemis aan sturing en opvolging worden de beleidslijnen onvoldoende in de praktijk omgezet. Het kleuteronderwijs slaagt er momenteel niet in de gepaste onderwijsprocessen te ontplooien om een aanvaardbare output te realiseren. De opgesomde elementen leiden tot een gunstig advies beperkt in tijd voor het leergebied Nederlands.

Het **lager onderwijs** daartegenover realiseert in voldoende mate de leerplandoelen rond kennis, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn om de eindtermen voor het leergebied **Nederlands** te bereiken. De realisatie van het leerplan vertrekt vanuit een gelijkgerichte visie, een duidelijke systematiek en leerinhoudelijke afspraken. Hierdoor is het onderwijsleeraanbod gradueel en evenwichtig uitgewerkt. Daarnaast ondersteunt de gelijkgerichte uitvoering van meerdere initiatieven de ontwikkeling van de communicatieve vaardigheden.

Wat het onderzochte leergebied **muzische vorming** betreft, voldoet de school niet aan de erkenningsvoorwaarden. Dit geldt zowel voor het **kleuteronderwijs** als voor het **lager onderwijs**. Door een gemis aan formele en leerplangerichte afspraken komen de verschillende domeinen van dit leergebied nog niet in alle leeftijdsgroepen voldoende evenwichtig, geïntegreerd en gradueel aan bod. Hierdoor realiseert de school onvoldoende de leerplandoelen rond kennis, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn om de ontwikkelingsdoelen na te streven en om de eindtermen te bereiken. Het beleid is zich bewust van de hiaten in het onderwijsleeraanbod op schoolniveau en startte met enkele bijsturingen. Via nascholing en formeel overleg maakten de leerkrachten inmiddels kennis met een koepelgebonden leerlijn voor dit leergebied. Omwille van andere

prioriteiten is nog geen traject voorzien om deze leerlijnen te concretiseren. Omdat er voldoende vernieuwingsbereidheid en professionaliteit aanwezig is om de tekorten voor het leergebied muzische vorming bij te sturen, leidt dit tekort niet tot een gunstig advies, beperkt in tijd.

Om een uitspraak te doen over de **kwaliteitszorg** op deze school, onderzocht de inspectie de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk. De school ontplooi de voorbije schooljaren meerdere initiatieven om haar beleid rond zorg, talen en gelijke onderwijskansen te optimaliseren in functie van de veranderende schoolpopulatie. De recente vernieuwingen binnen het zorgbeleid kennen een doelgerichte en transparante aanpak en vormen een duidelijk referentiekader voor een kwaliteitsvolle **leerbegeleiding**. Momenteel missen de opgestarte initiatieven in de klaspraktijk hun efficiëntie en rendement omwille van een beperkte opvolging. De wijze waarop de leerbegeleiding wordt geïmplementeerd leidt nog te weinig tot 'onderwijs op maat van het kind'. Uit de schoolloopbaangegevens blijkt dat de overgang tussen bepaalde leeftijdsgroepen moeilijk verloopt. Het beleid is zich bewust van deze situatie en ontplooi waardevolle initiatieven om de leerlingengegevens overzichtelijk in beeld te brengen en te analyseren en om het oriënteringsbeleid in het kleuteronderwijs bij te sturen. Omdat de registratie van de leerlingengegevens zich in een beginstadium bevindt, is het te vroeg om de effecten van de onderwijs- en leerprocessen na te gaan. Wat de **evaluatiepraktijk** betreft, staat de school aan het begin van een ontwikkelingstraject. Het ontbreekt de school aan een brede en leerplangerichte visie op evaluatie. Hierdoor worden de verwachtingen in het leerplan om zowel kennis, vaardigheden en attitudes te evalueren nog te weinig beantwoord. Het betekent een uitdaging voor de school om haar evaluatiepraktijk competentiegericht in te vullen en om de leerlingen talentgericht te oriënteren naar het vervolgonderwijs.

Het onderzoek naar het **algemeen beleid** leidt tot de conclusie dat de school over voldoende beleidskracht beschikt om een toekomstgericht schoolbeleid te ontwikkelen en om de tekorten weg te werken of bij te sturen. Het doelmatig overleg, de deskundige inbreng, de vernieuwingsbereidheid, de reflecterende houding en het grote engagement van alle betrokkenen zijn sterke troeven om de onderwijsdoelstellingen te kunnen realiseren en om de kwaliteit van de processen die hiertoe bijdragen, te onderzoeken en te bewaken. Een analyse van de outputgegevens kan hiertoe bijdragen.

De inspectie besluit de doorlichting met een **gunstig advies** voor het **lager onderwijs** en met een **gunstig advies beperkt in tijd** voor het **kleuteronderwijs**.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

muzische vorming

Lager onderwijs

Nederlands

muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- recente directie- en coördinatorenwissel
- stijgend percentage GOK-leerlingen
- groeiende taalheterogeniteit
- betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden
- veel leerlingen die buitenschoolse ondersteuning krijgen
- veel neveninstromers
- gelegen in een omgeving waar de thuistaal doorgaans niet het Nederlands is.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet niet

- In het kleuteronderwijs worden de **ontwikkelingsdoelen en leerplandoelen** voor het leergebied Nederlands onvoldoende nagestreefd. De realisatie van het leerplan vertrekt niet vanuit een gezamenlijke visie afgestemd op de specifieke doelgroep, noch vanuit een duidelijke systematiek en leerinhoudelijke afspraken.

- De planning en bewaking van het activiteitenaanbod gebeurt te weinig gelijk- en leerplangericht en biedt geen garantie voor een **volledige, evenwichtige en graduele benadering** van alle domeinen binnen dit leergebied. Er zijn richtlijnen om vanaf dit schooljaar een handleiding van de eigen onderwijskoepel te hanteren als **referentiekader**. De voorgelegde planningsdocumenten illustreren evenwel dat het aangeboden referentiekader en de relatie met het leerplan niet in alle leeftijdsgroepen richtinggevend is voor de organisatie en de concrete invulling van het activiteitenaanbod.
- Ook de ontwikkelingslijnen uit het aangeboden referentiekader, evenals de leerplandoelen worden nog niet door iedereen consequent en gelijkgericht toegepast. Bovendien fungeren nauwelijks andere formele afspraken die de verticale samenhang in het taalaanbod bevorderen. Dit heeft een ongunstige invloed op de leerplanrealisatie en op de **continuïteit en de gradatie** binnen dit leergebied.
- Momenteel slaagt het kleuteronderwijs er niet in de gepaste onderwijsprocessen te ontplooiën om een aanvaardbare **output** te realiseren. Uit de gesprekken, de observaties en de evaluatiedocumenten blijkt dat het taalbeheersingsniveau van de leerlingen doorgaans zwak is. De schoolloopbaangegevens bevestigen eveneens dat de overgang naar het eerste leerjaar moeilijk verloopt. Een behoorlijk aantal leerlingen loopt een achterstand op in de eerste graad. Een aantal context- en inputkenmerken waaronder de stijgende (neven)instroom van anderstalige leerlingen, spelen hier zeker een rol.
- De outputgegevens leiden nog te weinig tot reflectie over het onderwijs- en leerproces en tot overleg tussen beide niveaus. Hoewel de school na de vorige doorlichting initiatieven nam om de **overgang** te versoepelen, richten de acties zich veeleer op de organisatie van integratieactiviteiten en minder op leerinhoudelijke afspraken.
- De school hanteert voor het kleuteronderwijs genormeerde taaltesten en een **kindvolgstelsel** die peilen naar het competentieniveau van de leerling voor dit leergebied. Uit de gesprekken en de voorgelegde evaluatiegegevens blijkt dat er afspraken ontbreken om de screenings te onderbouwen met doel- of leerplangerichte observaties. Hierdoor mist het talige ontwikkelingsproces niet alleen een doeltreffende evaluatie, maar ook een doordachte preventieve en remediërende ondersteuning. Taalzwakke leerlingen krijgen extra **begeleiding** van de interne zorgleerkracht, maar de eerstelijnszorg is sterk leerkrachtgebonden. De mogelijkheden van klasinterne differentiatie worden nog niet ten volle benut als middel om de verschillen tussen de leerlingen op te vangen.
- Hoewel het beleid rond gelijke onderwijskansen het **taalvaardigheidsonderwijs** al meerdere jaren kwalitatief ondersteunt, is de uitvoering ervan onvoldoende geïmplementeerd en sterk leerkrachtgebonden. Enkele waardevolle initiatieven missen in de klaspraktijk hun efficiëntie en rendement omwille van een gebrek aan leerplangerichtheid, gelijkgerichtheid, overleg en opvolging. De leeromgeving en het activiteitenaanbod is nog te weinig afgestemd op de specifieke instroom van de leerlingen.
- Het huidige **nascholingsplan** vertoont in mindere mate mogelijkheden om de individuele competenties van de leerkrachten te versterken en om de kwaliteit van het taalaanbod te verhogen.

4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

- In het kleuteronderwijs worden de **ontwikkelingsdoelen en leerplandoelen** voor het leergebied muzische vorming onvoldoende nagestreefd. De realisatie van het leerplan vertrekt niet vanuit een gelijkgerichte visie, noch vanuit een duidelijke systematiek en

leerinhoudelijke afspraken. Het beleid is zich bewust van de hiaten in het onderwijsleeraanbod op schoolniveau en startte met de bijstellingen.

- Via nascholing en formeel overleg maakten de leerkrachten inmiddels kennis met een koepelgebonden leerlijn voor dit leergebied. Omwille van andere prioriteiten is nog geen **traject** voorzien om deze leerlijnen te concretiseren. Het prioriteitenplan vermeldt wel enkele vernieuwingen, maar deze richten zich veeleer op de organisatie van klasdoorbrekende activiteiten en minder op leerinhoudelijke afspraken.
- Overeenkomstig het leergebied Nederlands mist het kleuteronderwijs een functioneel en leerplangericht plannings- en bewakingssysteem dat voldoende garantie biedt voor een **volledige, evenwichtige en graduele benadering** van alle domeinen binnen dit leergebied.
- De voorgelegde planningsinstrumenten vertonen nauwelijks een relatie met het leerplan. Ze illustreren eveneens dat de aanpak van de **leerdomeinen** beeld, muziek, drama, beweging en media en de aandacht voor horizontale samenhang sterk leerkrachtgebonden is. Toch blijkt uit de gesprekken dat vanaf dit schooljaar de ontwikkelingsaspecten uit het aangeboden referentiekader van de eigen onderwijskoepel een ondersteuning vormen voor een geïntegreerde benadering van de verschillende leergebieden.
- De klasdoorbrekende activiteiten en de schoolprojecten geven **extra impulsen** aan de muzische vorming en ontwikkeling van de leerlingen. De leerkrachten doen hierbij een beroep op elkaars deskundigheid. Deze initiatieven hebben een gunstige invloed op het welbevinden, de betrokkenheid en spreekdurf van de kinderen. Ook de verwachtingen in het leerplan rond het **muzisch proces** vinden hun toepassing in het onderwijsproces. Creatief en expressief werk krijgt hierbij voldoende stimulansen. De gangen en de schoolwebsite illustreren een aantal muzische activiteiten en realisaties.
- Er ontbreken afspraken om het muzische ontwikkelingsproces van de leerling in beeld te brengen. Het **kindvolgsysteem** houdt geen aspecten in die peilen naar het competentieniveau van de leerling voor dit leergebied. De voorgelegde observatiedocumenten zijn minimaal en vertonen geen relatie met de leerplandoelen. Omdat de school voor het kleuteronderwijs geen gegevens bijhoudt over de ontwikkeling van de leerlingen, kan ze de effecten van haar inspanning voor dit leergebied niet nagaan. Deze ontbrekende informatie belemmert eveneens het kwaliteitsonderzoek van de onderwijsprocessen.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

- Het lager onderwijs realiseert in voldoende mate de **leerplandoelen** rond kennis, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn om de **eindtermen** voor het leergebied Nederlands te bereiken. Dit blijkt uit de voorgelegde planningsdocumenten, het leerlingenwerk, de evaluaties en de resultaten van de leerlingen.
- De **realisatie van dit leerplan** vertrekt vanuit een gelijkgerichte visie, een duidelijke systematiek en leerinhoudelijke afspraken. Hiervan getuigen onder meer de leerplangerichte evaluatie van de ingevoerde onderwijsleerpakketten en de nascholing rond het vernieuwde deelleerplan taalbeschouwing.
- De onderwijsleerpakketten zijn richtinggevend voor de planning en de concretisering van de leerinhouden. De consequente toepassing hiervan heeft een gunstige invloed op de **gradatie en continuïteit** in het onderwijsleeraanbod en op het evenwicht tussen de verschillende domeinen van dit leergebied. Daarnaast bevorderen een aantal formele afspraken de verticale samenhang.
- De **evaluatiepraktijk** wordt eveneens aangestuurd vanuit de onderwijsleerpakketten en aangevuld met eigen toetsen en met extern evaluatiemateriaal voor spelling en

technisch lezen. De leerkrachten volgen de vorderingen van de leerlingen systematisch op en brengen deze duidelijk in kaart. Toch fungeren er nauwelijks schoolafspraken om competentiegericht te evalueren en te rapporteren. De voorgelegde evaluaties, de registraties van de resultaten en de inhoud van de rapporten duiden nog te veel op meting van kennis en minder op specifieke vaardigheden en attitudes. Slechts enkele initiatieven, veeleer gestuurd vanuit de methode, wijzen op procesgerichte evaluatie en zelfevaluatie.

- Het **onderwijsleeraanbod** richt zich doorgaans op het stimuleren van de communicatieve vaardigheden. Diverse leesbevorderende initiatieven en -strategieën, functionele taaltaken, klasoverschrijdende activiteiten en interactieve werkvormen hebben een gunstige invloed op de ontwikkeling van de taalvaardigheden.
- Het **begeleidingsproces** binnen dit leergebied steunt op de evaluatieresultaten en de foutenanalyses. De verschillen tussen de leerlingen worden doorgaans opgevangen door de differentiatie- en remediërmogelijkheden uit de onderwijsleerpakketten en door eigen materiaal. De individuele handelingsplannen en de zorginterventies van de zorgleerkracht getuigen van de bijzondere aandacht voor de ondersteuning van leerlingen met taalachterstanden en leerstoornissen. Toch worden de mogelijkheden van klasinterne differentiatie nog niet ten volle aangewend om preventief en remediërend te handelen.
- De resultaten op het einde van het lager onderwijs, evenals enkele gegevens uit het vervolgonderwijs bevestigen de onderwijskwaliteit van dit leergebied. Dit is opmerkelijk omdat de resultaten in de eerste graad duiden op een laag taalbeheersingsniveau bij meerdere leerlingen. Ook de schoolloopbaangegevens wijzen op een achterstand bij deze leerlingen. De stijgende (neven)instroom van onder meer taalzwakke leerlingen en leerlingen met extra noden vormt hierbij evenwel een belangrijk gegeven. Deze **outputgegevens** kunnen nog meer leiden tot **reflectie** over de effecten van de onderwijs- en leerprocessen in dit leergebied.

4.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

- Het lager onderwijs realiseert onvoldoende de **leerplandoelen** rond kennis, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn om de **eindtermen** voor het leergebied muzische vorming te bereiken. De realisatie van dit leerplan vertrekt niet vanuit een gelijkgerichte visie, noch vanuit een duidelijke systematiek en leerinhoudelijke afspraken. Het beleid is zich bewust van de hiaten in het onderwijsleeraanbod op schoolniveau en startte met de bijsturingen.
- Via nascholing en formeel overleg maakten de leerkrachten inmiddels kennis met een koepelgebonden leerlijn voor dit leergebied. Omwille van andere prioriteiten is nog geen **traject** voorzien om de leerlijnen te concretiseren en om de totaliteit van het aanbod, overeenkomstig het leerplan te plannen en te bewaken. Het prioriteitenplan vermeldt enkele vernieuwingen, maar deze richten zich veeleer op de organisatie van klasdoorbrekende activiteiten en minder op leerinhoudelijke afspraken.
- Omdat de verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie overwegend bij de individuele leerkracht ligt, kent de implementatie van nieuwe **ontwikkelingen** in muzische vorming verschillende snelheden en klemtonen. De gesprekken en de voorgelegde documenten bevestigen dat de **leerplangerichtheid** sterk leerkrachtgebonden is.
- Door het gemis aan formele en leerplangerichte afspraken komen de **leerdomeinen** beeld, muziek, drama en beweging en media nog niet in alle leerjaren voldoende **evenwichtig, geïntegreerd** en **gradueel** aan bod. Enkele individuele initiatieven daartegenover duiden op een kwaliteitsvol onderwijsleeraanbod dat afgestemd is op het leerplan. Dit verdient zeker verdere aanmoediging.

- De bewaking van de **verticale samenhang** binnen dit leergebied beperkt zich tot informeel overleg rond een aantal domeinen en tot enkele afspraken rond klasdoorbrekende activiteiten en schoolprojecten.
- Deze initiatieven geven **extra impulsen** aan de muzische vorming en ontwikkeling van de leerlingen en bevorderen een bredere benadering van dit leergebied. De groei naar creatief en expressief kinderwerk krijgt voldoende stimulansen bij deze activiteiten. Uit de gesprekken blijkt dat het **proces van muzisch beschouwen**, het genieten van en vreugde beleven aan de activiteiten primeren op het product. De gangen en de schoolwebsite illustreren een aantal muzische activiteiten en realisaties.
- De leerlingenevaluatie gebeurt nog niet gelijkgericht en volgens de verwachtingen in het leerplan. Er zijn nauwelijks evaluatiegegevens of metingen beschikbaar die doel- of leerplangericht peilen naar kennis, vaardigheden en attitudes. Ook de rapporten illustreren dat de **evaluatiepraktijk** zich te weinig richt op de vorderingen die de leerlingen maken in het muzisch groeiproces. Hierdoor is de informatie over de ontwikkeling van de leerling voor muzische vorming beperkt en weinig competentiegericht. Deze minimale informatie belemmert eveneens de **reflectie** over de effecten van de onderwijs- en leerprocessen in dit leergebied.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 *Afstemming tussen school en CLB of andere partners*

5.6.2 *Leerbegeleiding*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school ontplooidde de voorbije schooljaren meerdere initiatieven om haar beleid rond zorg, talen en gelijke onderwijskansen te optimaliseren. Interne en externe **evaluaties** vormen hierbij de basis.
- De **bijsturingen** komen in samenspraak tot stand en steunen op een duidelijke visie, doelstellingen en concrete acties. Hierdoor zijn er formele afspraken, richtlijnen en procedures die een **referentiekader** vormen voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding.

Daarnaast zorgt de deskundige inbreng van het huidige zorgteam voor nieuwe impulsen. De interne hulpverleners benutten de mogelijkheden tot professionalisering om de eigen competenties en deze van de leerkrachten te versterken.

- De voorgelegde actieplannen tonen aan dat de school haar talenbeleid verder uitwerkt en ook haar accenten legt op de socio-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. De **keuze** die het beleid hierbij maakt, sluit nauw aan bij de veranderende instroomkenmerken, het pedagogisch project en bij de noden van de school.
- Hoewel meerdere acties het beleid rond zorg, talen en gelijke onderwijskansen al enkele jaren kwalitatief ondersteunen, is de **uitvoering** ervan te weinig geïmplementeerd en sterk leerkrachtgebonden. Een aantal contextfactoren waaronder de frequente coördinatorenwissel spelen hierbij een rol. De recente vernieuwingen binnen het zorgbeleid kennen enerzijds een doelgerichte aanpak, een transparante coördinatie en vormen een ondersteuning voor de leerkrachten. Anderzijds missen de opgestarte initiatieven in de klaspraktijk hun efficiëntie en rendement omwille van een beperkte opvolging en bijsturing.
- De school hanteert meerdere evaluatiesystemen om de **beginsituatie** van de leerlingen te meten en om hun voortgang systematisch op te volgen. Diverse leerlinggerichte verslagen en overlegmomenten verfijnen het beeld van het kind of de groep. Het beleid ontplooit lovenswaardige inspanningen om de beginsituatie, het leer- en ontwikkelingsproces, de specifieke noden en de ondersteuning van de leerlingen efficiënter in kaart te brengen. Omdat de registratie van deze gegevens zich in een beginstadium bevindt, is het voor de school te vroeg om de effecten van de leerbegeleiding na te gaan.
- De voorgelegde observaties en screenings in het **kleuteronderwijs** duiden evenwel op een gemis aan afspraken om het **ontwikkelingsproces** van de leerlingen doelgericht te evalueren. Omdat de gegevens in het kindvolgsysteem onvoldoende transparant zijn, ontbreekt een scherpe beginsituatie van de leerling of van de groep. Hierdoor missen de ondersteuningstrategieën het gewenste effect. Deze onduidelijke beeldvorming verhindert eveneens het tijdig signaleren van stagnatie of vertraging in het ontwikkelingsproces.
- De schoolloopbaangegevens bevestigen dat de **overgang** naar het eerste leerjaar moeilijk verloopt. Een behoorlijk aantal leerlingen loopt een achterstand op in de eerste graad. Opvallend is dat veel leerlingen externe ondersteuning krijgen. Een aantal inputkenmerken waaronder de stijgende (neven)instroom van anderstalige leerlingen, evenals de betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden vormen hierbij een belangrijk gegeven.
- De voorgelegde planningsdocumenten, het leerlingenwerk en de evaluaties tonen aan dat het onderwijsaanbod nog te weinig is afgestemd op het leerlingenprofiel. Leerlingen met een ontwikkelings- of leerachterstand of met leerproblemen krijgen doorgaans extra ondersteuning van de zorgleerkracht, maar de eerstelijnszorg is sterk leerkrachtgebonden. Hoewel een aantal **zorginitiatieven** zich richten op een doelgerichte preventieve aanpak, duiden de meeste interventies op remediëring van leereinhoudelijke achterstanden. De mogelijkheden van klasinterne differentiatie worden in mindere mate aangewend als middel om de verschillen tussen de leerlingen op te vangen.
- De bijzondere aandacht voor leerlingen met **specifieke opvoeding- en onderwijsnoden** is lovenswaardig. De school past ook sticordimaatregelen toe voor leerlingen met leerstoornissen. Het begeleidingstraject van deze doelgroep omvat vrijwel alle procedures voor een doelgerichte en doeltreffende ondersteuning van het leer- en ontwikkelingsproces en bevordert in grote mate het handelingsgericht werken.
- De gesprekken en de voorgelegde documenten tonen aan dat de school waardevolle inspanningen levert om de **ouders te betrekken** bij het leer- en ontwikkelingsproces van hun kind. Ze organiseert hiervoor meerdere oudercontacten en bijkomende overlegmomenten. Uit de leerlingengegevens blijkt evenwel dat heel wat ouders het

advies in het kleuteronderwijs niet opvolgen. Het beleid is zich bewust van deze situatie en reflecteert over haar oriënteringsbeleid in het kleuteronderwijs.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- De school mist een **evaluatiebeleid** dat gedragen wordt door een visie, nascholing en ondersteuning. Dit blijkt uit de gesprekken, de voorgelegde evaluatiedocumenten en de inhoud van de rapporten. De **afspraken** richten zich voornamelijk op de organisatie en minder op de inhoudelijke vormgeving van de evaluatie. Hierdoor krijgt de evaluatiepraktijk een diverse invulling. Momenteel zijn er geen ontwikkelingen aan de gang om de evaluatiepraktijk kwalitatief te ondersteunen.
- De **kwaliteitseisen** van de evaluatie waaronder transparantie en validiteit worden minimaal bewaakt. Een aantal initiatieven wijzen op reflectie, maar leiden nog niet tot de gewenste bijstellingen in de evaluatiepraktijk. Het behoort minder tot de schoolcultuur om de interne en externe evaluatieresultaten te analyseren en met elkaar te vergelijken. De doorgaans positieve resultaten in het secundair onderwijs vormen hiervoor veruit de enige waardemeter.
- De verwachtingen in het leerplan om **competentiegericht** te evalueren krijgt in beperkte mate aandacht. De evaluatie en rapportering richten zich voornamelijk op meting van kennis en minder op de ontwikkelde vaardigheden en attitudes. Hoewel een aantal goede aanzetten om de beheersingsgraad van de ontwikkelingsdoelen, de eindtermen en de leerplandoelen procesgericht te evalueren, duiden de voorgelegde evaluatie-instrumenten veeleer op een productgerichte evaluatie. Dit onevenwicht in de evaluatie belemmert ook de onderbouwing van het getuigschrift basisonderwijs. Hierdoor blijven mogelijkheden liggen om leerlingen en ouders beter te ondersteunen bij de keuze in het secundair onderwijs.
- Ondanks de recente bijstellingen is het **kindvolgsysteem in het kleuteronderwijs** weinig doeltreffend. De observaties en screenings zijn niet transparant en vertonen geen relatie met de leerplandoelen. Hierdoor mist het ontwikkelingsproces een doelgerichte opvolging en ondersteuning. Het gebrek aan voldoende leergebiedinhoudelijke gegevens zet een rem op een competentiegericht **oriëntering** naar de volgende leeftijdsgroep of naar een volgend niveau.
- In het **lager onderwijs** sturen de gehanteerde onderwijsleerpakketten de evaluatiepraktijk voor een aantal leergebieden aan. De consequente toepassing ervan begunstigt het evenwicht binnen de domeinen en de congruentie met de vooropgestelde doelen. De eigen toetsen en in beperkte mate extern evaluatiemateriaal vullen deze evaluaties aan.
- De rapporten illustreren dat de evaluatie van de **leergebiedoverschrijdende eindtermen** leren leren en sociale vaardigheden nauwelijks in relatie staat met de eindtermen en met de attitudinale leerplandoelen. Hoewel de school de ICT-vaardigheden nastreeft, ontbreekt iedere vorm van evaluatie en rapportering.
- De evaluatiepraktijk is maar gedeeltelijk afgestemd op het **leerlingenprofiel**. Enerzijds past de school sticordimaatregelen toe bij de evaluatie van leerlingen met leerstoornissen. Anderzijds is de weg naar gedifferentieerde evaluatie bij leerlingen met leerproblemen of leervoorsprong nog niet gevonden.
- De zorgvuldige registratie van de evaluatiegegevens en de foutenanalyses zorgt voor doelmatig overleg. De recente **ontwikkelingen** binnen de registratie en analyse van de leerlingengegevens zijn lovenswaardig. Deze gegevensverzameling vormt een

degelijke basis om het leer- en ontwikkelingsproces doelgericht te ondersteunen en is een goede aanzet om de **effecten** van de onderwijs- en leerprocessen na te gaan.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school kende de voorbije schooljaren een aantal directie- en coördinatorenwissels. Sinds september 2009 is er meer stabiliteit in het beleid. De directeur bouwt verder op wat leeft binnen de school en benut de professionaliseringsmogelijkheden om de eigen competentieontwikkeling te ondersteunen. De deskundige inbreng van het zorgteam en het engagement van leerkrachten in de werkgroepen versterken de **beleidskracht** in de school. Er is een nauwe samenwerking met enkele scholen uit de scholengemeenschap en met de begeleidingsdiensten om het onderwijskundig functioneren te versterken.
- Het systematisch en doelmatig overleg, evenals de laagdrempelige communicatie verhogen de betrokkenheid om samen **beslissingen** te nemen. Deze vlotte communicatie draagt bij tot bijsturing en optimalisering van de schoolwerking.
- Om **vernieuwingen** te implementeren en afspraken uit te voeren, rekent het beleid overwegend op het verantwoordelijkheidsgevoel en de professionaliteit van de teamleden. Dit resulteert evenwel in uiteenlopende resultaten rond de leerplanrealisaties en de onderwijsprocessen. Een concrete aansturing, een planmatige opvolging en evaluatie, evenals een ondersteunende en begeleidende rol van de schoolleiding is nodig binnen het implementatieproces. Vooral voor het kleuteronderwijs mist de school een duidelijke **visie** en opvolging van de leerplanrealisatie en de onderwijsprocessen.
- De confrontatie met de veranderende schoolpopulatie leidde recent tot het uitschrijven van een schoolleigen **talenbeleid**. Bij deze visieontwikkeling stelt de school haalbare doelen en acties voorop om het Nederlands te ondersteunen. Er zijn inmiddels goede aanzetten om het talenbeleid op een brede en geïntegreerde wijze aan te sturen, zowel op beleids- als op uitvoeringsniveau. De school laat zich hierbij ondersteunen door de begeleidingsdienst van het project Rand en Taal. Waardevolle initiatieven duiden op de bijzondere aandacht voor de talige aspecten van de communicatie met de ouders. Wat Nederlands als instructietaal betreft, ontwikkelt het beleid een functioneel registratiesysteem om de leerlingengegevens overzichtelijk in beeld te brengen en te analyseren en om het leer- en ontwikkelingsproces doelgericht te kunnen ondersteunen.
- De school onderzoekt en bewaakt haar eigen onderwijskwaliteit. Zowel interne als externe evaluatieverslagen liggen aan de basis van haar **kwaliteitszorg**. Het beleid gebruikt deze informatie om prioriteiten te kiezen, om verbeteringsacties te ondernemen en om er een nascholingbeleid op te enten. Illustratief zijn de bijsturingen naar aanleiding van de vorige doorlichting en naar aanleiding van de evaluatie van het gelijke onderwijskansenbeleid. Een analyse van de outputgegevens daartegenover gebeurt in mindere mate om de kwaliteit van de onderwijs- en leerprocessen te onderzoeken, te bewaken en bij te sturen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In het lager onderwijs vertrekt de realisatie van het leerplan Nederlands vanuit een gelijkgerichte visie, een duidelijke systematiek en leerinhoudelijke afspraken.
- In het lager onderwijs is het onderwijsleeraanbod voor het leergebied Nederlands gradueel en evenwichtig uitgewerkt.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De school hanteert in beide niveaus diverse evaluatiesystemen om het leer- en ontwikkelingsniveau van de leerlingen systematisch op te volgen en te ondersteunen.
- De school heeft zorgvuldige aandacht om leerlingen met specifieke opvoedings- en onderwijsnoden adequaat te ondersteunen en past sticordimaatregelen toe voor leerlingen met leerstoornissen.
- De vernieuwingen binnen het zorgbeleid kennen een doelgerichte aanpak en een transparante coördinatie.
- Het recent ontwikkelde registratiesysteem omvat efficiënte leerlingengegevens en vormt een degelijke basis om het leer- en ontwikkelingsproces van de leerlingen doelgericht te ondersteunen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De deskundige inbreng van het zorgteam versterkt de beleidskracht op de school.
- Het doelmatige overleg en de laagdrempelige communicatie verhogen een participatieve besluitvorming.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs vertrekt de realisatie van het leerplan muzische opvoeding niet vanuit een gelijkgerichte visie, een duidelijke systematiek en leerinhoudelijke afspraken.
- Zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs is de graduele opbouw en het evenwichtig aanbod binnen het leergebied muzische vorming te weinig uitgewerkt volgens de verwachtingen in het leerplan.
- In het kleuteronderwijs is de aandacht voor doelgericht taalvaardigheidsonderwijs dat afgestemd is op de specifieke instroom van de leerlingen te beperkt.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De school mist een gelijkgerichte preventieve aanpak en klasinterne differentiatie om de niveauverschillen tussen de leerlingen doeltreffend op te vangen.
- De school heeft geen duidelijke visie en afspraken om de verschillende ontwikkelingsaspecten te evalueren volgens de verwachtingen in het leerplan.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De school wendt de outputgegevens te weinig aan om haar onderwijskwaliteit te onderzoeken, te bewaken en bij te sturen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het kleuteronderwijs streeft de ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelen voor het leergebied Nederlands onvoldoende evenwichtig en gradueel na.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor lager onderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Kleuteronderwijs

omwille van onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor
Nederlands

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 maart 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geredieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Lieve Leconte

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: